

PLAN DZIAŁANIA KT 10 ds. Zastosowań Metod Statystycznych

STRESZCZENIE

Komitet Techniczny nr 10 ds. Zastosowań Metod Statystycznych został powołany 28 kwietnia 1994 roku w ramach Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, którego misją jest sprawne organizowanie działalności normalizacyjnej zgodnie z rozwiązaniami europejskimi i międzynarodowymi, wypracowanymi przy aktywnym współudziale krajowych ekspertów. Celem KT jest wspieranie krajowej polityki technicznej, aby ułatwić wymianę handlową i zapewnić konkurencyjność polskim producentom.

Komitet Techniczny nr 10 ds. Zastosowań Metod Statystycznych zajmuje się następującymi zagadnieniami:

- terminologia statystyczna,
- statystyczne metody sterowania procesami (SPC),
- statystyczne metody kontroli odbiorczej,
- metody statystyczne w metrologii,
- metody statystyczne stosowane w praktyce przemysłowej.

Metody statystyczne są powszechnie stosowane w różnych dziedzinach, począwszy od różnych gałęzi gospodarki, a skończywszy na medycynie. Normy wspomagające procesy zarządzania oraz procesy sterowania jakością zostały wprowadzone po raz pierwszy blisko 70 lat temu, a niektóre z nich są ciągle stosowane od kilkudziesięciu już lat. Na przykład ISO 2859, w swoich kolejnych wersjach, należy do najczęściej kupowanych norm spośród wszystkich norm wydanych przez ISO.

KT prowadzi współpracę z ISO/TC 69 Zastosowania metod statystycznych oraz z CEN/TC 279 Zarządzanie wartością – analiza wartości, analizy funkcjonalne.

1 ŚRODOWISKO BIZNESOWE KT

1.1 Opis środowiska biznesowego

Na działalność gospodarczą objętą zakresem KT znaczący wpływ mają następujące uwarunkowania polityczne, gospodarcze, techniczne, prawne, społeczne i/lub aspekty regionalne/międzynarodowe:

Procedury statystyczne opisane w normach ISO, wprowadzanych w Polsce przez KT 10, są powszechnie stosowane w warunkach przemysłowych. Są one zaimplementowane w programach komputerowych wykorzystywanych w systemach zarządzania jakością. Niestety, daje się zauważyć, zwłaszcza w przedsiębiorstwach z sektora MŚP, brak świadomości istnienia Polskich Norm z tego zakresu, co skutkuje pojawianiem się kosztownych sporów prawnych dotyczących odbiorów jakościowych. Znormalizowane procedury statystyczne wykorzystuje się także w różnych procedurach sterowania jakością opisanych w materiałach typu „manual”, z których korzystają praktycznie wszystkie duże przedsiębiorstwa przemysłowe. Niestety, w zdecydowanej większości przypadków są to tłumaczenia prac powstałych poza Polską, w których nie ma

odniesień do Polskich Norm. Użytkownicy tych materiałów nawet nie wiedzą o istnieniu odpowiednich Polskich Norm. Dotyczy to zwłaszcza tych przedsiębiorstw, których centrale znajdują się poza Polską. W tej sytuacji duże przedsiębiorstwa, które są głównym adresatem norm z dziedziny zastosowań metod statystycznych, nie są zainteresowane wspieraniem polskiej normalizacji w tym zakresie.

Nieco inna sytuacja panuje w dziedzinie metrologii, ale również i w tym przypadku najczęściej korzysta się z oryginalnych tekstów Norm Międzynarodowych.

1.2 Wskaźniki ilościowe dotyczące środowiska biznesowego

Poniższe wskaźniki ilościowe opisują środowisko biznesowe, w celu wsparcia działań KT poprzez zapewnienie niezbędnych danych:

Normy dotyczące zastosowań metod statystycznych powstają w Komitecie ISO/TC 69 i zgodnie z odpowiednimi umowami nie mają swoich odpowiedników w Normach Europejskich. Niektóre z nich, np. terminologiczne oraz dotyczące metrologii, są powoływane w wielu normach. Z tego też powodu rzeczywista działalność normalizacyjna w tym zakresie ma sens jedynie na forum międzynarodowym. Zauważono to w wielu krajach, np. w Szwecji, gdzie w języku ojczystym wydaje się głównie normy terminologiczne, a inne Normy Międzynarodowe (ISO) przyjmuje się na zasadzie uznania.

2 OCZEKIWANE KORZYŚCI Z REALIZACJI PRAC KT

Statystyka przyczynia się do racjonalnego podejmowania decyzji w warunkach niepewności i umożliwia przewidywanie skutków wyboru rozwiązań. Stosowanie metod statystycznych ma miejsce we wszystkich fazach życia wyrobu – od oceny zapotrzebowania rynku podczas projektowania, poprzez optymalizację kosztów i jakości, sterowanie procesem produkcji i dostaw, po ocenę zadowolenia klienta.

Normy dotyczące metod statystycznych mają charakter dokumentów podstawowych, stosowanych w pracach normalizacyjnych przez inne komitety techniczne, a także bezpośrednio przez producentów. Normy te wspomagają również działalność certyfikacyjną, dostarczając metod wykorzystywanych w zarządzaniu jakością.

3 CZŁONKOSTWO W KT

Każdy podmiot krajowy zainteresowany daną tematyką ma prawo zgłosić chęć uczestnictwa w KT i po spełnieniu wymogów proceduralnych (procedura Z2-P3 w powiązaniu z Z2-P1) stać się członkiem KT. Każdy członek KT realizuje zadania KT poprzez swoich reprezentantów.

Aktualny skład KT jest podany na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT.

Obecnie w KT 10 są reprezentowane następujące instytucje:

- Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
- Instytut Podstaw Informatyki Polskiej Akademii Nauk

- Instytut Badań Systemowych PAN
- Politechnika Opolska
- Główny Urząd Miar
- Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego
- Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki
- Politechnika Rzeszowska im. Ignacego Łukasiewicza

4 CELE KT I STRATEGIA ICH REALIZACJI

4.1. Cele KT

- Dostarczanie użytkownikom znormalizowanych dokumentów dotyczących zakresu tematycznego KT, zgodnych z rozwiązaniami międzynarodowymi i europejskimi.

4.2. Strategia ustalona do osiągnięcia celów KT

- Aktywne uczestnictwo w pracach i posiedzeniach KT wszystkich członków;
- Terminowa (zgodna z przyjętymi harmonogramami) realizacja wszystkich prac ujętych w Programie prac normalizacyjnych KT;
- Czynny udział w pracach międzynarodowych;
- Poszukiwanie specjalistów, którzy będą wspierać dalszą działalność KT;
- Poszukiwanie źródeł finansowania współpracy międzynarodowej.

4.3. Aspekty środowiskowe

Brak aspektów środowiskowych normalizacji w tej dziedzinie.

5 CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA REALIZACJĘ PROGRAMU PRAC KT I WPROWADZANIE NOWYCH TN DO PROGRAMU PRAC

Każdy zainteresowany ma możliwość zgłaszania tematów normalizacyjnych (TN) wypełniając Karty nowego tematu (KNT) lub Karty propozycji tematu normalizacyjnego (KPT).

Każdy zgłoszony TN jest wprowadzany do programu KT. KT decyduje o kontynuacji lub zaniechaniu tematu normalizacyjnego.

W programie prac prezentowane są wszystkie TN będące aktualnie w opracowaniu.

Program prac KT znajduje się na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT, po wybraniu numeru właściwego KT.

Drugi element numeru tematu normalizacyjnego wskazuje numer Podkomitetu Technicznego opracowującego temat, np. numer tematu normalizacyjnego XXX.1.XXXX oznacza wykonywanie w KT XXX PK 1 (Podkomitecie Technicznym nr 1 Komitetu Technicznego XXX). Jeżeli drugi element przyjmuje wartość zero, oznacza to, że TN jest opracowywany w KT.

Polskie środowisko normalizacyjne związane z pracami KT 10 przez ponad 20 lat brało czynny udział w pracach ISO/TC 69. Wiele aktualnych Norm Międzynarodowych z dziedziny zastosowań metod statystycznych powstało przy znaczącym udziale (np. kierowanie pracami nad normą) polskich specjalistów.

Po zmianie zasad finansowania prac normalizacyjnych współpraca ta w praktyce ustała. Również w Polsce działalność normalizacyjna w tym obszarze uległa znacznemu osłabieniu, ograniczając się w ostatnich latach do prac nad normami terminologicznymi. Z KT 10 odeszli lub znacznie ograniczyli swoją aktywność na polu normalizacji uznani specjaliści, a w tym osoby o niekwestionowanym autorytecie międzynarodowym.

W tej sytuacji działalność KT 10 ogranicza się do opiniowania dokumentów normalizacyjnych, które powstają w wyniku działalności ISO/TC 69. Opiniuje się ponadto niektóre dokumenty CEN, mające jednak ograniczony związek z główną działalnością Komitetu.

Brak zewnętrznego finansowania prac w tym zakresie, a problem ten nie dotyczy wyłącznie Polski, stanowi istotne ograniczenie perspektyw działalności KT 10.

6 WYKAZ PROPOZYCJI TEMATÓW NORMALIZACYJNYCH, DLA KTÓRYCH KT PRZEWIDUJE POZYSKANIE ZAMAWIAJĄCYCH W RAMACH PRAC NA ZAMÓWIENIE

Wykaz aktualnie opracowywanych projektów w gestii KT 10 znajduje się w Programie prac KT.

W ostatnich latach opracowano następujące normy:

PN-ISO 3534-1:2009P

Statystyka – Słownik i symbole – Część 1: Ogólne terminy statystyczne i terminy wykorzystywane w rachunku prawdopodobieństwa

PN-ISO 3534-2:2010P

Statystyka – Słownik i symbole – Część 2: Statystyka stosowana

PN-EN 16271:2013-06E

Zarządzanie wartością – Funkcjonalne wyrażenie potrzeby i funkcjonalne specyfikowanie wykonawstwa – Wymagania dotyczące wyrażania i sprawdzania potrzeb mających być zaspokojonymi w procesie zakupu lub uzyskania produktu

PN-EN 1325:2014-07E

Zarządzanie wartością – Słownik – Terminy i definicje

KT będzie realizować tłumaczenia Norm Międzynarodowych i Norm Europejskich ze swojego zakresu tematycznego w zależności od zapotrzebowania.